

Artykuł pochodzi z publikacji: *Nowe wyzwania w zarządzaniu w erze społeczeństwa informacyjnego*, (Red.) W. Harasim, Wyższa Szkoła Promocji, Mediów i Show Businessu, Warszawa 2016

Bezwypadkowa igła, czyli patologie polskiego rynku używanych samochodów w ujęciu marketingowym

Jacek Dziwulski¹
Radosław Piątek²

Abstrakt

Prezentowany tekst dotyczy negatywnych praktyk i zachowań występujących na polskim rynku samochodów używanych. W części pierwszej zostanie przedstawiony współczesny obraz parku samochodowego w Polsce wraz kształtem rynku samochodów używanych i analizą profilu polskiego konsumenta. Następnie zostaną ukazane przykłady negatywnych zachowań oraz praktyk na polskim rynku samochodów używanych. Część trzecia zawiera analizę przyczyn oraz skutków wcześniej opisanej sytuacji rynkowej. W ostatniej części po za podsumowaniem zostanie zawarta re eksja nad współczesną sytuacją na rynku samochodów używanych wraz z możliwymi działaniami służącymi jej poprawie.

¹ dr inż., adiunkt w Katedrze Strategii i Projektowania Biznesu, Wydziału Zarządzania Politechniki Lubelskiej.

² student na kierunku Zarządzanie na Wydziale Zarządzania Politechniki Lubelskiej.

Wstęp.

Zakup samochodu jest jedną z trudniejszych decyzji konsumpcyjnych.auta należą do dóbr o szczególnym charakterze dla konsumenta. Oprócz podstawowej funkcji transportowej pełnią również rolę wyznacznika statusu społecznego, czy też towaru o charakterze hobby-stycznym. Podczas zakupu samochodu oprócz racjonalnych argumentów niebagatelną funkcję pełnią przesłanki emocjonalne.

Kupując nowy samochód, kupujący musi rozważyć wiele aspektów m.in. markę i model samochodu, skonfigurować wyposażenie, w jaki sposób sfinansować zakup (jednorazowo czy ratalnie), czy wykupić dodatkowy pakiet gwarancyjny itp. Przy tak dużej liczbie ofert na rynku nie jest to łatwe zadanie.

Jednak znaczna część konsumentów, która nie ma możliwości zakupu nowego samochodu, będzie zmuszona do nabycia pojazdu używanego. Można uznać, że jest to zadanie o wiele trudniejsze zwłaszcza na rynku polskim, na którym występują tkz. „okazje od Niemca”, czy „bezwypadkowe igły”, czyli pojazdy które są reklamowane jako samochody w bardzo dobrym stanie, a w rzeczywistości ich kondycja jest daleka od oceny dostatecznej. Klient poszukujący używanego samochodu musi balansować między ceną, wyposażeniem, a stanem technicznym pojazdu. Często ma on swoje wyobrażenia, które usiłuje zrealizować w danym budżecie, co stanowi podstawę dla wielu nadużyć i oszustw.

Poniższy tekst ma na celu ukazanie różnego rodzaju patologicznych działań na polskim rynku pojazdów używanych oraz ich wpływu na różne aspekty zarówno gospodarki krajowej oraz samych konsumentów. Działania zostały wybrane w ujęciu marketingowym i odnoszą się do znanego schematu marketing-mix w głównej mierze do obszarów dotyczących produktu, promocji i ceny. Opiswane zjawiska są istotnym elementem rzeczywistości gospodarczej Polski, a także ważne z punktu każdego zmotoryzowanego konsumenta.

1. Charakterystyka rynku samochodów używanych w Polsce

Rynek aut używanych w Polsce wyróżnia się na tle europejskim. Jest to efekt opóźnionego „bumu” motoryzacyjnego, który miał miejsce

po 2004 roku wraz z wejściem Polski w struktury Unii Europejskiej. Dzięki otwarciu granic klienci z nad Wisły uzyskali znacznie rozszerzone możliwości nabycia „wymarzonych czterech kółek”. Dzięki nieograniczonej wymianie handlowej, możliwy stał się import używanych samochodów w atrakcyjnych cenach i o lepszych parametrach niż auta nowe w porównywalnej cenie. W wyniku powyżej wymienionych zdarzeń nastąpił znaczny spadek zakupów aut nowych. Dodatkowo problemy gospodarcze kraju oraz niższe zarobki w stosunku do państw Europy Zachodniej to elementy trwale wpływające na rynek samochodowy w Polsce. Poniżej zostaną przytoczone informacje o wielkości rynku, strukturze, a również imporcie i profilu typowego polskiego klienta.

W 2015 roku zarejestrowanych samochodów w Polsce było 21 668 200 samochodów osobowych³. Średni wiek pojazdu to ok. 14 lat, a 83% samochodów ma wiek 10+ lat. W 2016 roku do kraju sprowadzono ok. miliona pojazdów, średni wiek to 12 lat⁴. Średnia deklarowana wartość importowanego auta wyniosła 29 702zł.

Rysunek 1 Struktura wiekowa pojazdów, opracowanie własne na podstawie Główny Urząd Statystyczny, Transport Wyniki Działalności w 2015r., Warszawa.

³ Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego, Branża Motoryzacyjna Raport 2016

⁴ M. Hardyś. *IMPORT | Grudzień 2016 - tak starych aut jeszcze nie sprowadzono* Instytut Badań Rynku Samochodowego SAMAR, 2017, dostępny on-line: http://www.samar.pl/strefa-biznesu/grudzien-2016-tak-starych-aut-jeszcze-nie-sprowadzano?locale=pl_PL data dostępu: 18-02-2017

W przypadku handlu samochodami używanymi w Polsce rynek wygląda następująco⁵:

- ok. 30% ogłoszeń sprzedaży aut to ogłoszenia prywatne, reszta pochodzi od podmiotów gospodarczych zajmujących się handlem pojazdami
- w 2015 roku w serwisie Otomoto.pl wystawiono na sprzedaż ok. 6 000 000 milionów pojazdów, 93% z nich zostało określone jako pojazdy bezwypadkowe, reszta ogłoszeń posiadała informację o uszkodzeniu pojazdu
- około 40% poszukujących samochody używane wyznacza granicę przebiegu na 150 000km
- w 2014 roku na serwisie Otomoto.pl wystawiono 170 milionów ofert sprzedaży części samochodowych, zrealizowano 130 milionów transakcji
- ok. 600 000 importowanych aut rocznie to pojazdy uszkodzone, które samodzielnie nie są w stanie przejechać granicy

Na polskim rynku używanych samochodów najpopularniejszymi markami są Volkswagen, Opel, Audi, Ford, Renault BMW, Peugeot, Citroen oraz Toyota. W 2016 roku ponad 12% wszystkich importowanych samochodów osobowych stanowiły auta marki Volkswagen. Polscy klienci darzą dużym zaufaniem marki niemieckie i francuskie. Najpopularniejszymi modelami importowanymi w 2016 roku były: Audi A4 oraz Volkswagen Golf.⁶

Najczęściej samochody są sprowadzane z Niemiec lub Francji, choć istotnymi kierunkami importu są również: Włochy, Szwajcaria, czy kraje Benelux'u.

Polski konsument chcący kupić samochód kieruje się specyficznymi kategoriami. Jego motoryzacyjny nabytek nie może być powypadkowy, ani nie może mieć wysokiego w jego mniemaniu przebiegu. Atrakcyjny samochód w opinii klienta to taki ,który ma ok. 150.000km przebiegu. Po za niskim przebiegiem, cena i wyposażenie takiego pojazdu musi być atrakcyjne. Równie istotna jest popularność i koszty eksploatacji auta. Warto również wspomnieć, że polski klient jest wrażliwy na wygląd samochodu. Jeśli auto prezentuje się z zewnątrz oraz wewnątrz to dla kupującego jeden z ważniejszych argumentów.

⁵ TVN, Bezwypadkowa okazja, dokument telewizyjny, 2016

⁶ Struk M., *Jakie auta używane są najpopularniejsze w Polsce?* dostępny on-line:<http://www.antyradio.pl/Adrenalina/Duperele/Jakie-auta-uzywane-sa-najpopularniejsze-w-Polsce-8075> data dostępu: 18-02-2017

Jednocześnie konsumenci w Polsce nie posiadają pełnej świadomości o kształcie rynku motoryzacyjnego. Są przekonani, że można trafić „bezwypadkową igłę”, czyli tani pojazd z niskim przebiegiem i bardzo dobrym stanem. Najbardziej świadomą grupą na rynku samochodów używanych są osoby trudniące się handlem autami. Osoby te doskonale znają strukturę rynku, wszystkie możliwe metody „poprawienia” oferowanego towaru oraz mają dostęp do tanich samochodów, części zamiennych oraz różnych specjalistów z zakresu obsługi samochodów.

Decyzja o zakupie pojazdu z pewnością jest jedną z bardziej wymagających dla konsumenta. Samochód jako dobro użytkowe pełni nie tylko funkcję transportową, ale również służy jako wyznacznik statusu majątkowego i społecznego, może także stanowić dobro realizujące poczucia estetyki. Często również samochód może stanowić obiekt hobbyistyczny. Kupno auta również łączy się z sferą emocji i marzeń. Klienci mogą ulec własnej wizji pojazdu, lub podszeptom rodziny, czy znajomych, odstawiając racjonalne argumenty na dalszy plan.

Warto również wspomnieć o pewnej formie roszczeniowości polskiego klienta. W wyniku zmian gospodarczych i politycznych na przełomie lat 80 i 90 polscy konsumenci zaczęli jasno określać swoje wymagania wobec zakupywanych dóbr. Jednocześnie kierowani zmysłem oszczędności starają się możliwie ograniczać swoje wydatki. W przypadku zakupu samochodów można uznać, że starają się zakupić możliwie najlepszy samochód na rynku w najniższej cenie jaką mogą uzyskać⁷.

Ostatnim, ale nie mniej istotnym elementem obrazu polskiego klienta jest niewątpliwie ograniczony budżet. Wysokość zarobków oraz koszty życia znacznie ograniczają możliwości zakupowe Polaków. Zdecydowana część kupujących wybiera używany pojazd jedynie ze względu na brak możliwości finansowych. Dla przykładu niemiecki klient może kupić nowego Volkswagena Golfa za wysokość ok. 5 średnich pensji krajowych. Polski klient musi przeznaczyć na taki zakup ok. 17 średnich krajowych pensji⁸.

⁷ TVN, *Bezwypadkowa okazja*, dokument telewizyjny, 2016

⁸ Kolany K., *Place w Niemczech wciąż czterokrotnie wyższe niż w Polsce* dostępny on-line: <http://www.bankier.pl/wiadomosc/Place-w-Niemczech-wciaz-czterokrotnie-wyzsze-niz-w-Polsce-7348747.html> data dostępu: 18-02-2017

2. Analiza zachowań patologicznych na rynku samochodów używanych w kontekście marketingowym.

Powyższa prezentacja polskiego rynku samochodów może nasuwać wnioski, że jest to sytuacja sprzyjająca różnego rodzaju nieuczciwym zachowaniom i oszustwom. Rzeczywistość odpowiada takim domysłom, gdyż sprzedaż używanych aut w Polsce jest otoczona przez wiele nieprawidłowości i działań o charakterze patologii handlowej.

Znaczna część zachowań dotyczy samych samochodów, czyli w pojęciu marketingowym oferowanego produktu. Są do najczęściej niezgodności pojazdów z stanem rzeczywistym. Sprzedający dokonują różnorodnych przekłamań, aby uatrakcyjnić sprzedawany samochód i dostosować go do wymagań jakie stawiają kupujący. Dzięki takim działaniom auta, które zostały zakupione za granicą w niskiej cenie, zyskują znacznie na atrakcyjności. Sprzedający dokonują za równo zmian w dokumentacji pojazdu jak i w samych pojazdach. Dodatkowo wykorzystują różne metody perswazji i manipulacji, aby wywołać w kliencie zadowolenie i przekonanie o wyjątkowości oferty.

Jedną z najpopularniejszych praktyk wśród sprzedających pojazdy używane jest modyfikacja wskazań liczników w autach. Jak już wspomniano w poprzedniej części tekstu, polscy klienci poszukują samochodów z możliwie niskim przebiegiem niezależnie od wieku pojazdu. Pojazdami atrakcyjnymi z punktu widzenia polskiego konsumenta to mają do 150 000km przebiegu.auta mające już 200.000km i wyższe są praktycznie omijane przez kupujących. Niestety w rzeczywistości liczba samochodów z tak niskim kilometrażem jest mała, a ich cena na zachodnich rynkach często jest wyższa, niż podobnego modelu na rynku krajowym. Dlatego sprzedawcy sprowadzają używane pojazdy z wysokimi przebiegami i w momencie przekraczania granicy modyfikują wskazania licznika do poziomu atrakcyjnego dla potencjalnego kupującego. Operacja tego typu zajmuje ok. godziny czasu, a koszt wynosi od 60 do 600zł.⁹ W bardziej skomplikowanych systemach pomiaru przebytych kilometrów „specjaliści” dokonują wymiany modułów elektronicznych, bądź ingerują w całe oprogramowanie danego pojazdu, aby zatrzeć wszelkie ślady ingerencji.

⁹ TVN, Samochody bardzo używane, dokument telewizyjny, Super Wizjer odcinek 959, 2012

Rozszerzoną wersją powyższego działania jest modyfikacja dokumentacji serwisowej pojazdu. Obecnie coraz częściej kupujący wykorzystują usługi serwisów, aby sprawdzić stan i przebieg pojazdu przed zakupem. W celu „urzeczywistnienia” zmodyfikowanego przebiegu niszczone są oryginalne książki serwisowe i inne dokumenty określające historię obsługi pojazdu. Następnie sprzedający dokonuje zakupu nowego kompletu instrukcji i dokumentów, które zostają wypełnione fałszywymi wpisami. Odpowiednio spreparowana dokumentacja sprawia wrażenie oryginalnej i jest zgodna z wcześniej zmienionym wskazaniem licznika przebiegu pojazdu. Aby całkowicie wymazać historię serwisową danego samochodu, sprzedający dokonują kilku przeglądów w autoryzowanym warsztacie. Wtedy następuje nadpisanie poprzednich wydarzeń obsługowych nowymi, które są w pełni zgodne z zmodyfikowanym przebiegiem i książką serwisową.

Innymi oszustwami powiązаныmi z wcześniej wymienionymi są różnego rodzaju zabiegi konserwujące i czyszczące. Sprzedający starają ukryć zużycie pojazdów poprzez wymiany elementów wewnątrz (tapicerka samochodowa, elementy plastikowe). Często praktyką jest dokonywanie zabiegów czyszczących, które maskują stan samochodów. Intensywna konserwacja elementów, czy bardzo dokładne pranie tapicerki samochodowej mają na celu ukrycie zużycia pojazdu lub jego wad, gdyż klient który zauważy „zadbane” wnętrze auta stanie się mniej uważny przez co pominie inne mankamenty. Również zewnętrzne elementy podlegają takim operacjom, aby przyciągnąć wzrok klienta i jednocześnie odwrócić jego uwagę od istotnych aspektów. Dlatego jednymi z najlepszych klientów studiów autodetailingu są właśnie sprzedawcy aut używanych.

Powyżej wymienione nieuczciwe działania sprzedawców mają wpływ na oferowany towar. Jednak nie są to operacje, które mogą zagrażać użytkownikom pojazdu. Niestety na polskim rynku samochodów używanych są również dokonywane procedury, mogące stwarzać niebezpieczeństwo dla użytkowników pojazdu. Są nimi oszczędne naprawy i sprzedaż samochodów powypadkowych i umowy in blanco.

Znaczna część sprowadzonych samochodów do Polski, to pojazdy uszkodzone. Często ich stan techniczny jest na tyle zły, że nie mogą o własnych siłach przekroczyć granicy kraju. Są to w znacznej części pojazdy, które za granicą były przeznaczone do złomowania. Jednak w wyniku odpowiednich ustaleń z właścicielami auto złomów, polscy

handlarze kupują tego typu auta i sprowadzają je do kraju, aby w tani sposób dokonać napraw. Naprawa uszkodzonego pojazdu zgodnie z przewidzianymi procedurami producenta jest bardzo kosztowna, a w większość przypadków przewyższa wartość samochodu. W ten sposób wykształciło się wiele podmiotów gospodarczych oferujących tanie naprawy powypadkowe, które pozwalają przywrócić uszkodzone auto do stanu użyteczności. Obecnie możliwa jest rekonstrukcja praktycznie wszystkich elementów nadwozia. Specjaliści z zakresu blacharstwa i lakiernictwa samochodowego, na zlecenie sprzedawców aut używanych są w stanie naprawić auta po dachowaniu, uczestniczące w tkz. dzwonach, bądź innych zdarzeniach drogowych. Często takie naprawy są dokonywane w możliwie oszczędny sposób z pominięciem aspektów bezpieczeństwa przyszłych użytkowników. Popularną praktyką przy okazji takich działań jest wykonywanie modernizacji do nowszych wersji danego modelu. Równie doposażenie pojazdów w wyposażenie, które nie było w nim oryginalnie nie stanowi rzadkości na rynku. Najczęściej są to działania o charakterze mylącym np. włączniki szyb elektrycznych w samochodzie bez nich.

Inną praktyką stosowaną na rynku samochodów używanych jest sporządzanie umów sprzedaży in blanco tkz. umowy na Belga/Niemca. Umowa tego typu charakteryzuje się brakiem danych sprzedającego w umowie. Kupujący zawiera ją z osobą od której sprzedający odkupił pojazd za granicą. W znacznej ilości przypadków dane na takiej umowie są fikcyjne. Efektem tego działania jest brak uczestnictwa sprzedającego w sprzedaży auta. Sprzedający argumentują takie działania niższym kosztem zakupu, poprzez brak opłat celnych, kosztów transportu itp. W praktyce cena auta pokrywa koszty sprzedającego, a kupujący i tak jest zobowiązany do wykonania stosownych opłat.

W sprzedaży samochodów, które zostały „znacznie odmłodzone” lub nawet „przywrócone do życia” przydatnym stają się różne zabiegi z zakresu psychologii i manipulacji. Jednym z nich jest celowe tworzenie uszkodzeń pojazdu. Sprzedawcy potrafią wykorzystać nieświadomość i naiwność konsumentów poprzez odwrócenie ich uwagi od poważnych mankamentów oferowanego auta. W tym celu dokonują niewielkich uszkodzeń innych elementów samochodu, głównie paneli nadwozia, i wskazują je kupującym jako największe wady. W ten sposób część z nich podczas dalszych oględzin pomija inne usterki będąc pod wrażeniem ogólnego stanu technicznego oraz uczciwości sprzedawcy.

Innym narzędziem w ręku nieuczciwych sprzedających są różnego rodzaju praktyki z zakresu psychologii sprzedaży oraz marketingu bezpośredniego. Często w ogłoszeniach sprzedaży są wykorzystywane określenia np. „stan igła”, „bezwypadek”, czy „super okazja”. Innymi charakterystycznymi elementami są wyrażenia na temat pochodzenia auta np. „od Niemca” lub „od starszego pana rocznik ‘40” jak również odniesienia do stanu pojazdu np. „nic nie stuka nic nie puka”. Wymienione zabiegi lingwistyczne mają za zadanie wytworzyć w potencjalnym kupującym pewien obraz oferowanego pojazdu i wzbudzić w nim zainteresowanie.

3. Analiza przyczyn i skutków występowania wymienionych wcześniej zachowania patologicznych na rynku samochodów używanych.

Wyżej wymienione praktyki na polskim rynku samochodów używanych są efektem wielu zjawisk, który zaistniały lub nadal funkcjonują w gospodarce kraju. Część z nich zostanie przedstawiona poniżej.

Jednym z głównych czynników który ukształtował współczesny rynek samochodów używanych jest przystąpienie Polski do struktur Unii Europejskiej. Dzięki otwarciu granic Polacy zyskali dostęp do rynków bogatych w używane samochody, które do niedawna były trudno dostępne. W tym momencie znaczna liczba konsumentów decydowała się na zakup auta używanego niż nowego, gdyż starsze pojazdy oferowały bogatsze wyposażenie i należały do wyższych auto segmentów, niż oferowane w Polsce samochody z salonów sprzedaży.

Innym czynnikiem kształtującym obrót pojazdami używanymi w Polsce jest znaczna różnica dochodów między dochodami konsumentów polskich i z krajów zachodnich. Pomimo wyższych cen aut na Zachodzie Europy, to do zakupu auta klasy C potrzeba ok. 6 średnich pensji krajowych. W Polsce do zakupu takiego samego samochodu potrzeba aż 18 średnich krajowych pensji. Takie dysproporcje wprost przekładają się na możliwości zakupowe. Polscy konsumenci w znacznej części są przymuszeni do zakupu aut starszych, gdyż tylko takie są w ich zasięgu.

Kolejnym istotnym elementem rynku używanych samochodów są tanie części zamienne, których pochodzenie jest nieznane. Znaczna część z nich pochodzi z aut kradzionych, które zostały rozebrane na

elementy podstawowe. Według zestawień policyjnych w 2016 roku w Polsce skradziono 13 542 samochody.¹⁰ Około 95% z nich są rozbiierane na części i sprzedawane poprzez portale internetowe, giełdy samochodowe, a także za pośrednictwem legalnie działających przedsiębiorstw z branży motoryzacyjnej np. stacje demontażu pojazdów, czy przedsiębiorstwa handlowe.¹¹ Skala zjawiska oraz kwoty z nim związane pozostają nieustalone.

Działalność towarzystw ubezpieczeniowych również należy do składowych opisanej sytuacji rynkowej. Ubezpieczyciele w wyniku wewnętrznych wyliczeń i praktyk wypłacają niskie odszkodowania za uszkodzone pojazdy. W przypadku całkowitej nieopłacalności naprawy ustalane są tkz. szkody całkowite. Procedura polega na określeniu wartości pojazdu przed zaistnieniem szkody oraz wartości pozostałego wraku. Różnica tych wartości stanowi kwotę odszkodowania. W takiej sytuacji osoba poszkodowana najczęściej decyduje się na sprzedaż wraku i zakup kolejnego samochodu używanego lub tanią naprawę swojego pojazdu.

Niebagatelną rolę w tworzeniu polskiego rynku motoryzacyjnego mają sami klienci. Wcześniej już zostały zaznaczone elementy przyzwyczajień polskich konsumentów. Klienci poszukują aut o niskim przebiegu w idealnym stanie, w cenach stanowiących ułamek ceny początkowej. Ich wymagania znacznie wykraczają po za ich możliwości finansowe. Dlatego sprzedawcy próbując sprostać takim zachowaniom klientów starają się możliwie zredukować koszty zakupu i przygotowania sprzedawanych aut. Dzięki wymienionym wcześniej praktykom są w stanie zaoferować auta, które będą w stanie spełnić nie-realne wymagania klientów.

Wymienione w poprzedniej części zachowania na rynku samochodów używanych niosą z sobą różnorodne, często poważne konsekwencje. Przez nadużycia i oszustwa klienci często kupują towar niepełnowartościowy, posiadający wady utajone i prawne. Wymienione wcześniej umowy in blanco są naruszeniem przepisów kodeksu cywilnego. Niosą również poważne zagrożenie dla kupujących, gdyż w ten sposób pozostają nieświadomi prawdziwego statusu prawnego kupowanego przez nich pojazdu. Pod pretekstem oszczędności przejmują

¹⁰ A. Mirosiński, *Kradzieże samochodów 2016. Mamy szczegółowe dane*, dostępny on-line: <http://www.motofakty.pl/arttykul/kradzieze-samochodow-2016-mamy-szczegolowe-dane.html> data dostępu 18-02-2017

¹¹ TVN, *Bezwygodna okazja*, dokument telewizyjny, 2016

oni pełną odpowiedzialność za niezgodności prawne. Pojazd kupowany na tego typu umowę może być obiektem kradzieży i w przypadku zakupu takiego pojazdu kupujący ponosi pełną odpowiedzialność prawną. Dodatkowo jeśli konsument stwierdzi nieprawidłowości w zakupionym samochodzie to nie będzie mógł on ubiegać się o rekompensatę od sprzedającego, gdyż nie widnieje on na umowie.

Ingerencję w przebiegi i dokumentację serwisową są przejawem oszustwa, gdyż klienci kupują pojazd, którego stan jest całkowicie odmienny deklarowanego. Co za tym idzie cena również staje się niekorzystna dla kupujących. Dodatkowo pojazd wyeksploatowany będzie generował wyższe koszty użytkowania, które będą dla nowych właścicieli zaskoczeniem i znacznym obciążeniem finansowym. Natomiast z drugiej strony wymagania kupujących są często nieadekwatne do budżetu. Dlatego sprzedający, którzy chcą być rentowni i utrzymać się na rynku, muszą dostosować swoją ofertę. Skutkuje to wspomnianymi działaniami.

Wymienione naprawy pojazdów powypadkowych są działaniem, ale również efektem kształtu rynku używanych samochodów. Dzięki tanim naprawom sprzedający mogą sprostać popytowi na samochody używane. Zakup i naprawa takiego pojazdu jest często tańsza niż sprowadzenie auta w rzeczywistości pozbawionego wad. Przy doliczeniu kosztów sprowadzenia oraz marży, taki samochód będzie nieatrakcyjny dla polskiego kupującego, co dla sprzedających oznacza zamrożenie zainwestowanego kapitału, a w rzeczywistości straty, gdyż przetrzymywany pojazd będzie tracił na wartości.

Ostatnim wymienionym efektem takiego stanu rzeczy z pewnością jest stosunkowo niska jakość polskiego parku samochodowego. Wspólnym wynikiem wcześniej wspomnianych efektów jest poruszanie się Polaków samochodami, które często są zużyte, posiadają wady prawne, a nawet są niebezpieczne dla kierowcy i innych użytkowników dróg. Taki stan rzeczy z pewnością ma wpływ na budżety gospodarstw domowych, a także bezpieczeństwo na drogach. To natomiast ponownie prowadzi do dużej ilości wypadków i konieczności zakupu tanich samochodów. Jest to zamknięty cykl, w którym wymienione efekty stają się jednocześnie przyczynami obecnego wyglądu rynku samochodów używanych w Polsce.

4. Podsumowanie.

Powyższy tekst prezentuje jedynie fragment całego rynku samochodów używanych. Z pewnością można wyznaczyć jeszcze wiele przyczyn takiego stanu rzeczy, przejawów oszustw i nadużyć, a również efektów jakie niesie z sobą obecny obrót samochodami używanymi w Polsce. Wybrane przypadki stanowią przykłady najpopularniejszych nieprawidłowości obrotu pojazdami używanymi w Polsce. Duża intensywność doniesień medialnych na temat różnych sytuacji dotyczących kupna samochodów używanych zdaje się jedynie potwierdzać, że stan rynku jest daleki od prawidłowego.

W obliczu tak wielu negatywnych zachowań nie można wyznaczyć jednego skutecznego rozwiązania problemów rynku motoryzacyjnego w Polsce. Obecny stan jest wynikiem zarówno procesów rozpoczętych w przeszłości jak i aktualnych zjawisk.

Jednym z elementów, który mógłby realnie wpłynąć na sytuację rynkową to utworzenie dokładnej ewidencji pojazdów za równo już zarejestrowanych w kraju jak i importowanych. Dzięki utworzeniu bazy informacji o samochodach, konsumenci mogliby sprawdzić status interesującego ich auta pod kątem pochodzenia, historii wypadkowej itp. W ten sposób klienci zyskaliby możliwość weryfikacji zapewnień sprzedających o bezwypadkowości pojazdów, bądź ich przebiegu.

Kolejną opcją jest przeprowadzenie ogólnopolskich kampanii uświadamiających konsumentów o realiach rynku używanych aut, a także na temat praw konsumenta w przypadku kupna auta używanego. Wzrost świadomości kupujących i zrjonalizowanie przez nich wymagań z pewnością wywrą presję na sprzedających i tworzone przez nich oferty.

Walka z patologiami rynku samochodów w Polsce z pewnością będzie procesem długotrwałym i trudnym. Ilość i różnorodność czynników wpływających na obrót używanymi autami w Polsce uniemożliwia stosowanie metod prostego i bezpośredniego wpływu na ten rynek. Próby otwartej ingerencji np. w sposoby wypłaty odszkodowań spowoduje deregulację i pogorszenie obecnej sytuacji.

Zaproponowane rozwiązania charakteryzują się brakiem bezpośredniego oddziaływania na poszczególnych uczestników rynku pojazdów używanych, oprócz samych konsumentów, którzy tracą najwięcej. Powyższe opcje wzmacniają świadomość klienta oraz pozwalają mu na

lepsze rozeznanie w ofercie rynkowej. Dodatkowo są to rozwiązania dość łatwe w realizacji oraz stosunkowo tanie.

Rynek samochodów używanych w Polsce wymaga oczywiście poważnych przemian i regulacji. Jednak muszą być one rozplanowane i wdrażane stopniowo, aby ich wprowadzenie nie powodowało tworzenia się kolejnych zachowań patologicznych na rynku. Jednak ostatecznie to klient decyduje o zakupie pojazdu i to dzięki swojej świadomości oraz racjonalnemu spojrzeniu na oferty sprzedających jest wstanie uniknąć „bezwypadkowej igły”.

Bibliografia:

1. Klimkowska R., *Psychologiczne uwarunkowania decyzji zakupu samochodów luksusowych*, w: *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy* nr 15, 2009 s.460-473
2. Michalak J., Merło P., *Wpływ działań promocyjnych na zachowania nabywców samochodów*, w: *Handel Wewnętrzny* nr 3, 2015 s.141-151
3. Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego, *Branża Motoryzacyjna Raport 2016*,
4. Polski Związek Przemysłu Motoryzacyjnego, *Branża Motoryzacyjna Raport 2015*,
5. Główny Urząd Statystyczny, *Transport Wyniki Działalności w 2015r.*, Warszawa 2016
6. Główny Urząd Statystyczny, *Transport Drogowy w Polsce w latach 2012 i 2013*, Warszawa 2015
7. TVN, *Samochody bardzo używane*, dokument telewizyjny, Super Wizjer odcinek 959, 2012
8. TVN, *Bezwypadkowa okazja*, dokument telewizyjny, 2016
9. Mirosiński A., *Kradzieże samochodów 2016. Mamy szczegółowe dane*, dostępny on-line: <http://www.motofakty.pl/artykul/kradzieze-samochodow-2016-mamy-szczegolowe-dane.html> data dostępu 18-02-2017
10. Hardyś M., *IMPORT | Grudzień 2016 - tak starych aut jeszcze nie sprowadzano*, Instytut Badań Rynku Samochodowego SAMAR, 2017 , dostępny on-line: http://www.samar.pl/strefa-biznesu/grudzien-2016-tak-starych-aut-jeszcze-nie-sprowadzano?locale=pl_PL data dostępu:18-02-2017

11. Hardyś M., *IMPORT | Historyczny rekord*, Instytut Badań Rynku Samochodowego SAMAR, 2017, dostępny on-line: http://www.samar.pl/strefa-biznesu/historyczny-rekord?locale=pl_PL
12. Kozłowski P., *Rekordowy import samochodów używanych. 500+ i zmiana akcyzy zrobiły swoje*, dostępny on-line: <http://moto.pl/MotoPL/7,88389,21199042,rekordowy-import-samochodow-uzywanych-500-i-zmiana-akcyzy.html> data dostępu: 18-02-2017
13. Struk M., *Jakie auta używane są najpopularniejsze w Polsce?* dostępny on-line: <http://www.antyradio.pl/Adrenalina/Duperele/Jakie-auta-uzywane-sa-najpopularniejsze-w-Polsce-8075> data dostępu: 18-02-2017
14. Kolany K., *Place w Niemczech wciąż czterokrotnie wyższe niż w Polsce*, dostępny on-line: <http://www.bankier.pl/wiadomosc/Place-w-Niemczech-wciaz-czterokrotnie-wyzsze-niz-w-Polsce-7348747.html> data dostępu: 18-02-2017
15. Florkowski W., *Przepis na idealnego rodzyna*, materiał video #103 MOTO DORADCA, 2015, dostępny on-line: https://www.youtube.com/watch?v=bJS-3u_Tg5A data dostępu: 18-02-2017